

ruimtelijke
planning
& mobiliteit

woonprojecten

bedrijfshuis-
vesting

milieu & natuur

projectregie

- EGTS
- Aandelen provincie overgedragen
- Suikerfabriek Veurne
- Historisch-ecologisch onderzoek IJzervallei

Driemaandelijke nieuwsbrief | 10de jaargang | januari 2009

vooraf

Naar goede gewoonte wens ik u met het hele wvi-team een voorspoedig, gelukkig en gezond 2009 toe. Voor wvi wordt 2009 een bescheiden feestjaar: we vieren namelijk onze 45ste verjaardag.

In deze wvi-info – die intussen al aan zijn 10de jaargang toe is en visueel werd opgefrist – leest u een kort verslag van de buitengewone algemene vergadering van 17 december. Op een agendapunt van die vergadering – de oprichting van de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale – gaan we wat dieper in. Wvi wordt immers een sterke partner in deze EGTS, die de grensoverschrijdende samenwerking met de regio Dunkerque een stevige juridische basis geeft.

Voorts stellen we u een van de meest ambitieuze en omvangrijke reconversieprojecten voor die wvi ooit heeft aangepakt: de herontwikkeling van de Suikerfabriek in Veurne. Het wordt een project van lange adem, dat we doordacht en stapsgewijs willen aanpakken. De eerste stap wordt alvast de opmaak van een masterplan, met een geïntegreerde totaalvisie voor de site.

Wvi neemt deel aan het Interreg-project Future Cities, dat stedelijke gebieden moet helpen om zich aan de komende klimaatverandering aan te passen. In dat project brengt wvi de duurzame stadsuitbreiding Ieper Oostsector in.

Ten slotte laten we u ook kennismaken met een boeiend historisch-ecologisch onderzoek van de IJzer- en Handzamevallei.

Veel leesplezier!

Geert Sanders
algemeen directeur

wvi werkt mee aan Future Cities

inspelen op klimaatverandering

Wvi is een van de 8 internationale partners in het Interreg-project Future Cities. Dat moet steden klimaatbestendiger maken en hen proactief voorbereiden op de klimaatopwarming. Als 'case' behandelt wvi in Future Cities de duurzame wijkontwikkeling Ieper Oostsector.

■ Steden zijn extra gevoelig voor de klimaatopwarming. Hete zomers en natte winters zullen de leefbaarheid van het stedelijke gebied zwaar onder druk zetten. Als we wachten tot de klimaatverandering een feit is, zullen forse investeringen nodig zijn om de gevolgen ervan op te vangen. Daarom is het efficiënter om steden proactief voor te bereiden, door in te zetten op duurzame maatregelen rond watersystemen, groene structuren en energie-efficiëntie. In het Interreg-project Future Cities wordt bijvoorbeeld onderzocht hoe we water kunnen vasthouden en groen kunnen inzetten om steden tijdens hittegolven koel te houden of hoe woningen energie-efficiënt verwarmd of gekoeld kunnen worden.

subsidie

In Future Cities wisselen 8 partners uit 5 landen ideeën en ervaringen uit. Samen willen ze richtlijnen voor klimaatbestendige steden ontwikkelen, toepassen en verbeteren. Elke deelnemer maakt voor een projectgebied een actieplan op en deelt zijn ervaringen en conclusies met de andere partners. Dat levert gemeenschappelijke oplossingen op om wijken en steden duurzaam op de klimaatopwarming voor te bereiden.

Het project 'Future Cities, urban networks to face climate change' past in het programma Interreg IVB Noordwest-Europa. Dat wil de transnationale samenwerking stimuleren en strategische projecten steu-

nen om gezamenlijke uitdagingen efficiënter aan te pakken door regio-overstijgend samen te werken. Het projectbudget van wvi in Future Cities bedraagt ruim 1 miljoen euro en het subsidiepercentage is 50%. Het project loopt van mei 2007 tot eind 2012. De 7 andere partners in Future Cities komen uit Nederland, Duitsland, Groot-Brittannië en Frankrijk.

werkpakketten

Future Cities omvat 4 werkpakketten. Elk van die pakketten wordt per partner uitgetoetst en toegepast in een concreet project. Voor wvi wordt dat de duurzame wijkuitbreiding Ieper Oostsector, een uitbreidingsgebied met 180 woningen. Elk pakket mondt uit in een gezamenlijk product, dat de 8 partners voeden met hun eigen ervaringen. Het eindresultaat moet bruikbaar zijn voor stedelijke gebieden in andere regio's. De vier pakketten zijn:

1 Richtlijnen voor klimaatbestendige steden

De partners zullen gemeenschappelijke richtlijnen uitwerken rond water, groen en energie, op basis van ieders ervaring. Wvi ontwikkelt een ambitienota om duurzame wijken te realiseren en zal daarmee de gemeenschappelijke richtlijnen voeden.

2 Actieplannen

De richtlijnen worden toegepast in actieplannen. In dit pakket werkt wvi een masterplan uit voor Ieper Oostsector: wat moeten we doen om duurzaam te werken, van de planningsfase tot en met de realisatie? De keuze voor duurzaamheid heeft gevolgen voor de inplanting van de woningen, de verkavelings- en infrastructuurplannen, de inrichting van de openbare ruimte, enzovoort. Feedback uit de actieplannen zal ertoe leiden dat de richtlijnen in werkpakket 1 worden bijgesteld. Bij het realiseren van de actieplannen werkt elke partner nauw samen met één andere partner om de gemaakte plannen door te lichten.

3 Implementatie en presentatie

Elke partner past de resultaten van werkpakket 1 en 2 toe, evalueert ze en presenteert het resultaat aan de andere partners. Wvi zal hier de realisatie van het publiek domein in Ieper Oostsector aanpakken.

4 Sensibiliseren en communiceren

Een belangrijk aspect in het project is het bewustmaken van politici, ambtenaren, architecten, aannemers en andere 'beïnvloeders', maar vooral ook van de bevolking. Daartoe wordt een gezamenlijke strategie ontwikkeld waarin niet alleen informatie en communicatie maar ook participatie centraal staan.

Future Cities zal wvi heel wat nuttige ervaring en expertise opleveren om werk te maken van duurzame en klimaatbestendige steden en wijken. Die expertise zal wvi vanzelfsprekend inzetten voor alle gemeenten-vennoten.

MEER INFO Eveline Huyghe, 050 36 71 71, e.huyghe@wvi.be
Trui Naeyaert, 050 36 71 71, t.naeyaert@wvi.be
Ann Tack, 050 36 71 71, a.tack@wvi.be

een masterplan voor de Veurnse suikerfabriek

reusachtig herontwikkelingsproject staat in de steigers

In het voorjaar wordt gestart met de opmaak van een masterplan voor de site van de vroegere suikerfabriek in Veurne. Dat masterplan reikt de strategische visie aan om een van de grootste industriële sites van Vlaanderen een nieuwe bestemming te geven.

■ De site van de vroegere suikerfabriek beslaat een kwart van het Veurnse stadscentrum. Naast de eigenlijke productiesite (bijna 7 ha groot) omvat ze een open ruimte van 40 ha, waarin zich een twintigtal met riet begroeide bezinkingsputten en decantatiebekkens bevinden. De vestiging van de suikerfabriek – die werd opgestart in de jaren '20 van de vorige eeuw – had ertoe geleid dat een groot segment van Veurne geen stedelijke ontwikkeling heeft gekend. Nu die ruimte van 47 ha in één klap vrijkomt, ontstaat een unieke kans om de stad Veurne een nieuw gezicht te geven.

taakstelling

Door haar ligging en haar omvang is de site voor Veurne van zeer groot strategisch belang. Toen de suikerfabriek eind 2005 dichtging, vroeg het stadsbestuur wvi al meteen om het terrein aan te kopen. Dat is eind 2007 gebeurd. In samenspraak met het stadsbestuur van Veurne en de provincie zal een strategische visie worden opgesteld die wvi vervolgens zal realiseren. Door de schaal en de complexiteit wordt het project een onderneming van lange adem, met een tijdshorizon van 10 tot 15 jaar. Tot de plannen zijn gerealiseerd blijft wvi het terrein als goede huisvader onderhouden.

Momenteel is de site van de vroegere suikerfabriek integraal bestemd als industriegebied. Het is de bedoeling om de site te reserveren voor woningbouw, bedrijventerreinen en natuur. De verhouding tussen die functies zal worden bepaald door de provincie West-Vlaanderen, in het kader van de afbakening van het kleinstedelijk gebied Veurne. Als er bestemmingswijzigingen nodig zijn, zullen die in een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan moeten gebeuren.

Als taakstelling worden 10 ha wonen, 17 ha groen en recreatie, 15 ha bedrijvigheid en 2 ha kleinhandel vooropgesteld. Wat de bedrijvigheid betreft, zal een diversificatie worden nagestreefd: in de buurt van de stadskern komen lichtere activiteiten, terwijl industriële activiteiten, transport en logistiek uit het centrum worden weggehouden.

totaalvisie

Het project past in de visie van wvi om sterker in te zetten op reconversieprojecten. Naarmate de voorraad verkavelbare grond steeds schaarser wordt, wordt de reconversie van verlaten industriële vestigingen immers een aantrekkelijk alternatief. Dat is ook in de regio Veurne het geval, waar de regionale bedrijventerreinen volzet zijn en

ook het aanbod van lokale bedrijventerreinen is uitgeput. Daarnaast biedt de suikerfabrieksite natuurlijk een unieke kans om een groot segment nabij het Veurnse stadscentrum ingrijpend te herontwikkelen.

Aan zo'n uitdaging zijn natuurlijk ook verantwoordelijkheden gekoppeld. Daarom wil wvi het project grondig en stapsgewijs aanpakken. In samenwerking met de provincie wordt eerst een stedenbouwkundig masterplan opgesteld. Het masterplan brengt alle potenties voor toerisme, natuur, wonen en werken in kaart, samen met alle geplande initiatieven die voor het projectgebied van belang zijn – het doortrekken van de Kustram naar Veurne, bijvoorbeeld, of de aanleg van een fietsroute langs de spoorweg.

Om het masterplan realistisch te houden, worden tegelijk allerlei technische onderzoeken uitgevoerd: een mobiliteitsonderzoek, een grondonderzoek, een stabiliteitsonderzoek, een onderzoek naar eventuele bodemverontreiniging, een natuurtechnisch onderzoek, een studie van de waterhuishouding, enzovoort. In de finale fase van het masterplan wordt ook de financiële haalbaarheid getoetst.

betrokkenheid stimuleren

Het masterplan zal eind 2010 klaar zijn. Tegen 2012 wordt het vertaald in een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Zowel de opmaak van het masterplan als de diverse technische onderzoeken worden gesubsidieerd door het Agentschap Economie.

Het spreekt vanzelf dat zo'n grootschalig en ingrijpend project door de bevolking met veel aandacht wordt gevolgd. De stad Veurne en wvi willen de inwoners intensief bij de herontwikkeling betrekken en maakt daarom – samen met het stadsbestuur van Veurne – veel werk van communicatie. Zo werd in mei 2008 al een bezookdag georganiseerd, met een rondleiding waarop medewerkers van wvi meer uitleg gaven over de site.

MEER INFO [Johan Proot, 050 367171, j.proot@wvi.be](mailto:j.proot@wvi.be)

EGTS We Flandre-D

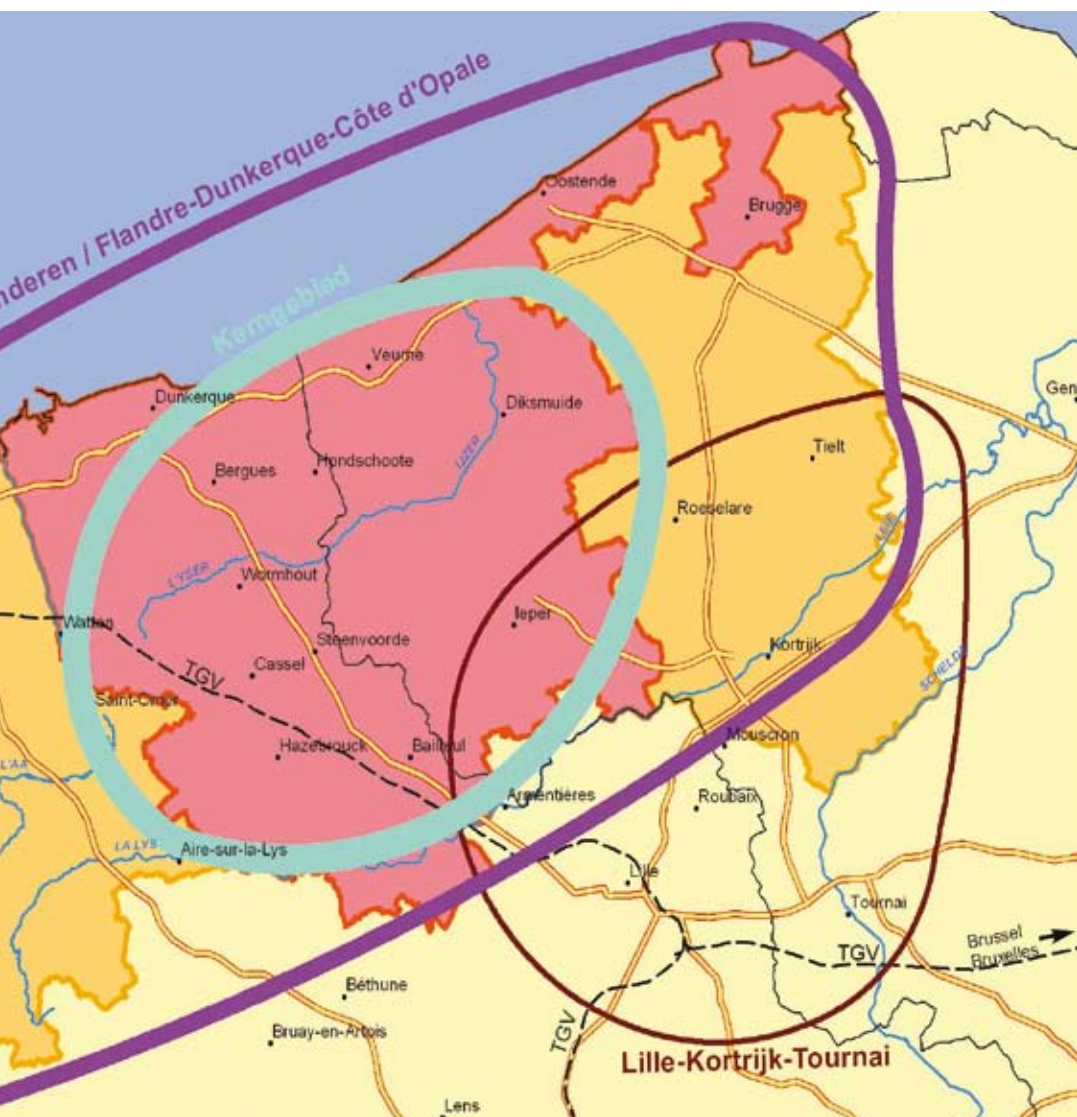

flash

aandele overge

buitengewone algem

wvi wordt belangrijke partner

West-Vlaanderen/ Dunkerque-Côte d'Opale

In maart wordt in Brugge officieel de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale opgericht. De EGTS moet de grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en een stevige juridische basis verlenen. In de nieuwe structuur blijft wvi een belangrijke partner.

■ Het statuut van de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking steunt op een Europese verordening uit 2006. Een EGTS moet de grensoverschrijdende samenwerking stimuleren, maar in tegenstelling tot de structuren die daarvoor al waren opgezet, bezit ze ook rechtspersoonlijkheid: ze kan dus contracten sluiten, een begroting opmaken en personeel in dienst nemen. Eerder was al een EGTS opgezet voor de samenwerking in de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai. Ook daarin speelt wvi een prominente rol.

pragmatisch

Al in 2004 was de grensoverschrijdende samenwerking tussen West-Vlaanderen en Dunkerque-Côte d'Opale in een vast samenwerkingsplatform gegoten. De partners in dat platform waren de provincie West-Vlaanderen, wvi, Westhoekoverleg, RESOC Westhoek, Dunkerque Grand Littoral - Communauté Urbaine, het Agence d'Urbanisme et de Développement de la Région Flandre-Dunkerque, Pays Moulins de Flandre en Pays Coeur de Flandre.

Die partners hadden een pragmatisch en flexibel samenwerkingsverband gesmeed om de ontwikkeling te stimuleren van een grensoverschrijdende regio met een eigen identiteit en om de uitstraling en aantrekkingskracht van die regio te versterken. In 9 thematische werkgroepen – onder meer over werkgelegenheid, milieu en mobiliteit – werkten ze daarvoor concrete acties en projecten uit.

Het samenwerkingsplatform heeft echter geen juridische basis. Het ontbreken van een passend juridisch kader stond een verdere uitdieping van de grensoverschrijdende samenwerking in de weg, net zoals de beperkingen van grensoverschrijdende financieringsinstrumenten en de verschillen tussen Vlaamse en Franse beleidssystemen. Bovendien kan het informele samenwerkingsverband bij overleg over grensoverschrijdende problemen niet als gelijkwaardige partner optreden van de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai.

pariteit

Daarom werd vanaf het najaar 2007 nagedacht over een EGTS. Vrij snel werden de partners het eens over een samenwerkingsovereenkomst en over statuten.

De EGTS wordt 'West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale' gedoopt, krijgt een maatschappelijke zetel in Dunkerque en bestrijkt hetzelfde grondgebied als het samenwerkingsplatform. Zowel voor de bestuursorganen als voor de financiering geldt de Frans-Belgische pariteit.

Ook de doelen en opdrachten blijven dezelfde als die van het platform: grensoverschrijdende netwerken van actoren stimuleren en coördineren, de politieke vertegenwoordiging en het politieke overleg verzekeren, strategieën en acties ontwikkelen om tegemoet te komen aan de noden van de inwoners, gemeenschappelijke projecten realiseren en de regio vertegenwoordigen tegenover regionale, nationale en Europese instanties.

westhoekoverleg via wvi

Van een EGTS kunnen alleen entiteiten lid worden die zelf rechtspersoonlijkheid hebben. Aan Belgische kant zijn dat de provincie West-Vlaanderen, wvi, ERSV West-Vlaanderen (namens RESOC Westhoek), de Vlaamse overheid en de federale staat. Samen zijn die Belgische leden dus goed voor de helft van de zitjes in de bestuursorganen, samen dragen ze ook de helft van de werkingsbudgetten bij.

Omdat het Westhoekoverleg geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan het als zodanig geen lid worden van de EGTS. Wel krijgt het via wvi een gewaarborgde vertegenwoordiging in de bestuursorganen. De Algemene Vergadering telt 28 leden, van wie er 5 wvi vertegenwoordigen. Van die 5 zijn er 2 die worden aangewezen door het Westhoekoverleg. In het Bureau (18 leden) heeft wvi 3 vertegenwoordigers, van wie er 1 wordt aangewezen door het Westhoekoverleg.

De dagelijkse werking van de nieuwe EGTS wordt zeer pragmatisch aangepakt: aangezien de technische structuren van het samenwerkingsplatform behoorlijk blijken te werken, blijven ze behouden. Ze bestaan uit een codirectie met secretariaat en een technisch comité dat de technische vertegenwoordigers van de deelnemende instanties omvat. Het technisch comité zal de werking van de EGTS coördineren en de werkgroepen aansturen.

MEER INFO *Katarina De Fruyt, 050 36 71 71, k.defruyt@wvi.be*

en provincie dragen

ene vergadering 17 december

Op de buitengewone algemene vergadering van 17 december is een aandelenoverdracht van de provincie West-Vlaanderen naar de gemeenten goedgekeurd. Tegelijk werden de statuten gewijzigd.

■ Die stap was nodig omdat de provincie West-Vlaanderen volgens het decreet inzake de intergemeentelijke samenwerking van 6 juli 2001 slechts 20 procent van het kapitaal mocht bezitten. Momenteel bedraagt de kapitaalsinbreng van de provincie 43,77 procent. Dat heeft te maken met de sterke trekkersrol die de provincie in onze intercommunale heeft gespeeld.

aandelensurplus

In principe moest de kapitaalsreductie uiterlijk voltooid zijn tegen 2012. In samenspraak met het provinciebestuur en de gemeenten oordeelde wvi het echter opportuun om er nu werk van te maken. Na juridisch onderzoek bleek dat de kapitaalsreductie het best kon worden gerealiseerd door de 54 gemeenten-vennoten het aandelen surplus van de provincie West-Vlaanderen te laten overnemen.

Om de kapitaalsinbreng van de provincie tot de voorgeschreven 20 procent terug te brengen, moeten alles samen 159.868 aandelen worden overgedragen. Dat

gebeurt tegen de nominale waarde van 25 euro per aandeel, of in totaal bijna 4 miljoen euro.

hefboomprojecten

De over te nemen aandelen worden over de gemeenten verdeeld naar verhouding van het aantal aandelen dat ze al in bezit hebben. Om de overname te financieren, keert wvi de gemeenten-aandeelhouders een buitengewoon dividend uit van bijna 4 miljoen euro. Dat dividend wordt vervolgens naar de provincie doorgestort, als vergoeding voor de overgenomen aandelen.

Daarnaast heeft wvi er zich toe verbonden om provinciale economische hefboomprojecten te cofinancieren met een bedrag van 10 miljoen euro. Dat bedrag wordt gelijk verdeeld over de 3 regio's Oostende-Brugge, Roeselare-Tielt en de Westhoek. Het gaat vooral om investeringen in startersinfrastructuur (doorgangsgebouwen en bedrijventra).

Het spreekt vanzelf dat de provincie West-Vlaanderen voor wvi een zeer belangrijke partner blijft, met wie we

nauw zullen blijven samenwerken. De samenstelling van de raad van bestuur en van de regionale comités – waarin ook de provincie vertegenwoordigd is – blijft overigens onveranderd. Vanaf de volgende bestuursperiode bestaat het directiecomité uit 9 leden (nu nog uit 10), waarvan de provincie er 3 mag voordragen (nu nog 4).

fors investeringsprogramma

Naast de aandelenoverdracht en de statutenwijziging stonden nog twee andere belangrijke punten op de agenda. De algemene vergadering keurde de begroting voor het werkjaar 2009 goed, die onder meer forse investeringen in de aankoop van gronden bevat. Doordat wvi twee aankopers in dienst heeft genomen die samenwerken met het Comité tot Aankoop, kunnen we het aankoopproces van gronden versnellen.

De algemene vergadering heeft ook de toetreding goedgekeurd van wvi tot de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale. Meer over die EGTS leest u hierboven.

de laatste getuigen aan het woord

In opdracht van het Agentschap Natuur en Bos doet wvi momenteel historisch-ecologisch onderzoek in de IJzer- en Handzamevallei. Dat moet in kaart brengen hoe het landschap en het beheer van de graslanden en waterlopen historisch zijn geëvolueerd. Die inzichten zijn cultuurhistorisch interessant, maar kunnen ook het natuurbeheer inspireren.

■ Natuurgebieden en landschappen zijn niet alleen het resultaat van natuurlijke processen, maar vooral ook van menselijke beïnvloeding. Allerlei mondelinge en geschreven bronnen en cultuurhistorische relictten leggen getuigenis af van de manier waarop de mens met de natuur en het landschap is omgegaan. De historische ecologie spit die bronnen boven en brengt ze gestructureerd samen. Dat levert boeiende historische informatie op, maar ook historische referentiebeelden die terreinbeheerders kunnen gebruiken om een gefundeerde beheersvisie uit te werken.

interviews

De IJzer- en Handzamevallei bestaat vooral uit overstromingsgrasland ('broeken'). De Eerste Wereldoorlog heeft zijn stempel op het landschap gedrukt en veel waardevolle archieven vernietigd. Toch zijn her en der nog onbekende geschreven bronnen te vinden die ons kunnen leren hoe het landschap sinds de late middeleeuwen is gegroeid en hoe het werd beheerd. Het historisch-ecologisch onderzoek boort die vaak nooit eerder gebruikte bronnen aan.

Maar de belangrijkste bron zijn toch de mondelinge interviews met lokale getuigen. Aan de hand van die interviews proberen we te reconstrueren hoe die graslandgebieden de voorbije honderd jaar werden beheerd. Geïnterviewd worden onder meer landbouwers, vissers, jagers, stropers, herders, mandenmakers, sluiswachters en andere beheerders van waterlopen, en ook grootgrondbezitters. Aan het woord komen ook eendenkooiers die nog gebruik hebben gemaakt van de eendenkooien in Merkem en Woumen. Een eendenkooi is een constructie om op een efficiënte manier eenden te lokken en te vangen voor consumptie. Vaak bestaat zo'n vanginstallatie uit een grote fuik boven een sloot, die aansluit op een besloten waterplas, omgeven door een bos. In Vlaanderen zijn slechts 4 eendenkooien bewaard gebleven, waarvan er zich dus 2 in de Westhoek bevinden.

verhelderend

Alle interviews worden in extenso in het dialect uitgetikt. Daarvoor wordt samengewerkt met dialectspecialisten van de Universiteit Gent. Gegevens uit de interviews wor-

den verwerkt in het eindrapport, dat in de loop van 2009 zal worden gepresenteerd en dat een standaardwerk over de evolutie van het landschap in de IJzer- en Handzamevallei moet worden. In het rapport worden 20ste-eeuwse verhalen gekoppeld aan laatmiddeleeuwse archieven, om ze te verhelderen en diepte en perspectief te verlenen.

Het historisch-ecologisch onderzoek levert richtlijnen op voor het beheer van het landschap, maar geeft vooral een helder beeld van hoe mensen in de voorbije eeuw met het grasland en de waterlopen zijn omgesprongen en hoe dat het actuele beeld van het landschap heeft gestempeld.

Zo dacht men tot nu toe dat het huidige beeld van het grasland in de jaren '50 is ontstaan, toen pomp-gemalen werden ingevoerd en de broeken droger werden. Uit het historisch-ecologisch onderzoek blijkt echter dat de botanische rijkdom al begin 20ste eeuw is achteruit gegaan, doordat toen kalkcyanide werd gebruikt, een meststof die tegelijk ook een herbicide is. Geschreven bronnen en mondelinge interviews leren ons ook heel veel over het vroegere waterbeheer. Uit archieven blijkt bijvoorbeeld dat de rechteroever van de IJzer – waarvan doorgaans wordt aangenomen dat hij altijd onbedijkt was – eigenlijk al sinds de middeleeuwen een kleine zomerdijk kreeg.

inspirerend

Het onderzoek kan ook het actuele natuurbeheer inspireren. Als dat natuurbeheer wil teruggrijpen naar vroeger, reikt het historisch-ecologisch onderzoek daarvoor houvast aan. Als je bijvoorbeeld de oude botanische rijkdom wilt herstellen, is het nuttig om te weten wanneer men vroeger hooide. Heel lang deed men dat in de tweede helft van juli, maar vanaf de jaren '50 van de vorige eeuw vervroegde men het hooien tot Sint-Pietersdag (29 juni), een drietal weken eerder dus.

Nu al zijn er plannen om van het eindrapport een versie te maken die ook een ruimer publiek kan aanspreken. De interviews leveren immers boeiende verhalen en anekdoten op en laten de laatste getuigen aan het woord van een verleden dat zich steeds verder van ons verwijderd.

MEER INFO Arnout Zwaenepoel 050 36 71 71, a.zwaenepoel@wvi.be

De Handzamedijk vormt de scheiding tussen twee 'wateringen'.

De braakliggende gronden na WO1 lokten een hele resem herders naar de streek.

Elke bewoner van de IJzervallei was ook visser.

De aanzitputten zijn een essentieel onderdeel van de IJzerbroeken.